

København, den 21. januar 1953.

Udtalelser fra professor. dr. jur. Poul Andersen og folketingssekretær Jens Møller med bemærkning af professor, dr. jur. & phil. Alf Ross.

*Forfatningskommissionens formand
hr. statsminister Erik Eriksen.*

Undertegnede professor Poul Andersen og folketingssekretær Jens Møller, der som tilforordnede sagkyndige har deltaget i forfatningskommissionens arbejde, tør anmode om, at nedenstående udtalelse må blive optaget i kommissionens betænkning.

Den langt betydningsfuldeste af de grundlovsændringer, som gennemførelsen af forfatningskommissionens udkast vil medføre, er landstingets afskaffelse og dermed indførelsen af en ren etkammerordning til afløsning af den tokammerordning, som er dansk forfatningstradition lige fra grundloven af 1849. Denne forfatningsændring anser vi for meget betænkelig.

Efter en yderligtgående opfattelse, som går tilbage til den franske revolution, bør det repræsentative folkestyre udøves gennem een forsamling af folkerepræsentanter. Denne overvejende doktrinært begrundede opfattelse har kun i ringe grad præget den forfatningsmæssige udvikling. Et-kammerordninger har gennemgående vist sig at være langt mindre levedygtige end tokammerordninger. Nu til dags er de allerfleste folkerepræsentationer verden over delt i to kamre. I 1946 indførtes i Frankrig en tokammerordning, efter at et forfatningsforslag med en etkammerordning var blevet forkastet ved folkeafstemning. Under forhandlingerne i forfatningskommissionen har man som forbillede påberåbt sig den finske eetkammerordning. Her overfor må fremhæves, dels at en trediedel af den finske rigsdags medlemmer kan forlange ethvert lovforslag stillet i bero, indtil nyvalg har fundet sted, dels at den finske, folkevalgte præsident har en virkelig magtstilling. Han har således ret ofte benyttet sig af sin vetoret i lovgivningsanliggender.

Noget andet er, at førstekammeret overalt har skiftet karakter i henseende til sin sammensætning og indfyldelse. Tokammerordninger må nu opfattes som en garanti mod pludselige, store udsving i lovgivningen — en garanti der ikke ensidigt er til fordel for de efter sædvanlig sprogbrug konservative interesser — og som et middel til sikring af den sagligt bedst mulige varetagelse af folkerepresentationens opgaver, især indenfor lovgivningen.

På denne almindelige baggrund er der al anledning til at spørge, om der for Danmarks vedkommende foreligger særlige grunde til at forlade vor tokammerordning.

Den hyppigst forekommende begrundelse går ud på, at vi i praksis har levet under en eetkammerordning siden 1936, således at den her omhandlede grundlovsændring kun bringer grundloven i overensstemmelse med den faktiske bestående ordning.

Selvom den nævnte påstand var rigtig, hvilket ikke er tilfældet, kan betragtningen på ingen måde begrunde indførelsen af en etkammerordning. Det er en altfor kortsynet antagelse, at de politiske magtforhold i Danmark altid i fremtiden vil stille sig på samme måde som efter 1936. Det må navnlig ikke overses, at verdenskrigen 1939—45 medførte en politisk krisetilstand, som modvirkede stærke indrepolitiske modsætninger. Det samme